

**Міністерство освіти і науки України
Національна академія педагогічних наук України
Асоціація університетів України
Одеська обласна державна адміністрація
Одеська міська рада
Одеський обласний інститут удосконалення вчителів
Освітньо-культурний центр «Інститут Конфуція»**

**ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО**

МАТЕРІАЛИ

ІІІ МІЖНАРОДНОГО КОНГРЕСУ

**«ГЛОБАЛЬНІ ВИКЛИКИ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ
В УНІВЕРСИТЕТСЬКОМУ ПРОСТОРІ»**

18-21 травня 2017 року

Місце проведення:

**Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського
(м. Одеса, вул. Старопортофранківська, 26)**

**Одеса
2017**

КОНФЕРЕНЦІЯ «СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ У ГАЛУЗІ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ»

СЕКЦІЯ 1. МУЗИЧНЕ МИСТЕЦТВО

КРИТЕРІЇ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ МУЗИЧНИХ ШКІЛ ДО ЗАСТОСУВАННЯ ЗАСОБІВ АРТПЕДАГОГІКИ У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Алексінцева Т. В.

Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки, Україна

Сучасні політичні, економічні та соціальні зміни, що відбуваються в українському суспільстві, призводять до модернізації вітчизняної освіти на всіх її рівнях та до впровадження в освітній простір інноваційних педагогічних технологій. Початкова музична освіта також потребує значного реформування та пошуку нових прогресивних концепцій, принципів, методів, форм навчання та виховання. При цьому важливим є питання розширення професійного інструментарію педагога-музиканта вже під час навчання у середньому спеціальному навчальному закладі, де вивчення дисципліни «Артпедагогіка» як інноваційної педагогічної технології, що базується на синтезі загальної педагогіки, психології, художньої культури та арт-терапії, на наш погляд, сприяє вирішенню цієї проблеми. Ми виходимо з того, що результатом вивчення дисципліни студентами-музикантами є їх готовність використовувати артпедагогічні методи в навчанні та вихованні учнів музичних шкіл.

Метою даного дослідження є формулювання критеріїв готовності майбутніх викладачів музичних шкіл до застосування засобів артпедагогіки у професійній діяльності.

Аналіз наукових робіт засвідчив, що проблема підготовки майбутніх викладачів музичних шкіл була об'єктом низки досліджень (Н.Гуральник, О.Єременко, А.Козир, Л.Куненко, Г.Ніколаї, О.Олексюк, В.Орлов, Г.Падалка, О.Ростовський, О.Рудницька, І.Сташевська, В.Черкасов, В.Шульгіна, О.Щолокова, Д.Юник та ін.). Впровадження інноваційних технологій у професійну діяльність учителів музичних дисциплін є темою наукових робіт В.Андрющенка, У.Дутчак, К.Завалко, Л.Ліхницької, Г.Сергеевої, В.Урського, О.Філь. Водночас, не зважаючи на напрацювання у використанні інноваційних методів у музично-педагогічній практиці, проблема формування готовності майбутніх викладачів початкових мистецьких навчальних закладів до використання засобів артпедагогіки ще не стала об'єктом спеціального комплексного дослідження. Зважаючи на актуальність цієї проблеми, ми вбачаємо доцільним визначення та обґрунтування поняття «готовність майбутніх викладачів музичних шкіл до використання засобів артпедагогіки» та виділення критеріїв цієї готовності.

Передусім, відзначимо, що поняття «підготовка» та «готовність» майбутнього педагога до професійної діяльності висвітлене в працях О.Абдуліної, Е.Валіт, У.Дутчак, І.Зязюна, О.Пехоти, Г.Троцько та ін. Ґрунтуючись на поглядах науковців, готовність майбутніх викладачів музичних шкіл до застосування засобів артпедагогіки розуміємо як інтегративне особистісне утворення, що характеризується спроможністю реалізувати свій внутрішній потенціал у професійній діяльності та передбачає сформованість: 1) професійних знань, умінь та навичок, що забезпечать майбутнім викладачам музики високий рівень оволодіння навчальної дисципліни (професійно-мотиваційна готовність); 2) професійно-педагогічних поглядів, переконань, ціннісного ставлення та спрямованості на застосування артпедагогіки у професійній діяльності (експресивно-творча готовність); 3) здатності до саморозвитку, самоаналізу й педагогічної творчості у роботі з учнями (особистісна готовність).

Відповідно до окреслених компонентів нами було визначено критерії готовності:

➤ *професійно-мотиваційні*: знання фахових дисциплін, загальної та вікової психології, загальної педагогіки; знання сутності, особливостей та вимог арт-терапії та артпедагогіки; наявність інтересу до методів артпедагогіки; сформованість настанови щодо вдосконалення музично-педагогічного процесу; сформованість власної інноваційної позиції як педагога та музиканта;

➤ *експресивно-творчі*: здатність до творчої активності, інтерпретації музичних творів, емоційно-чуттєвого сприйняття мистецтва, емпатійного ставлення до учнів; навички музично-

педагогічної імпровізації; вміння застосовувати терапевтичний вплив мистецтва на особистість учня, володіння різними способами художньої експресії;

► *особистісні*: володіння саморегуляцією та рефлексією; сформована позитивна «Я»-концепція»; прагнення та здатність до самовдосконалення.

Зазначені якості формуються у студентів у процесі вивчення фахових дисциплін, дисциплін психолого-педагогічного циклу та педагогічної практики.

Література

1. Дутчак У. В. Підготовка майбутнього вчителя музики до естетичного виховання підлітків засобами арт-терапії : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.04 «Теорія та методика професійної освіти» / У. В. Дутчак. – Київ, 2011. – 21 с.

2. Завалко К. В. Організація та зміст процесу формування готовності майбутнього вчителя музики до інноваційної діяльності / К. В. Завалко // Проблеми підготовки сучасного вчителя. – № 8 (Ч. 1). – 2013. – С. 43–50.

3. Ліхницька Л. М. Формування готовності майбутнього вчителя музики до мистецької інноваційної діяльності : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.02 «Теорія та методика музичного навчання» / Л. М. Ліхницька. – Київ, 2011. – 20 с.

4. Сергеева Г. П. Модель последипломного образования педагога-музыканта: содержание, принципы, компоненты, функции, научно-методическое сопровождение. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.art-education.ru/AE-magazine> № 2, 2013.

ПРОФЕСІЙНЕ САМОВИЗНАЧЕННЯ ОСОБИСТОСТІ ВЧИТЕЛЯ МУЗИКИ

Ашихміна Н. В., Левицька І. М.

Університет Ушинського, Україна

У сучасному освітньому просторі майбутньому вчителю музики «знайти себе» вкрай непросто. Економічні реалії диктують беззаперечні вимоги і пріоритети до представників даної галузі. Поліфонічність підготовки студентів мистецько-педагогічних вишів детермінує певні утруднення щодо їх професійного самовизначення: чим ширше діапазон вибору, тим психологічно складніше надати перевагу одній професійній галузі. Крім того, професійне самовизначення зумовлює одночасно і самообмеження, яке супроводжується відмовою від багатьох інших видів діяльності. Саме тому для майбутнього вчителя музики так складно зробити відповідальний і, в певному сенсі, самообмежений вибір однієї сфери діяльності.

Перед педагогічним вишем стоїть завдання підготувати фахівців з чіткою усвідомленою позицією щодо професійного вибору, які відповідають запитам сучасного життя і здатні втілити ідеї оновлення системи мистецької освіти. Сучасна наука розглядає професійне самовизначення як складний динамічний процес розвитку особистості в професійній діяльності на основі найбільш повного використання нею своїх здібностей та індивідуально-психологічних можливостей (Б. Ананьєв, О. Асмолов, А. Деркач, Ю. Поваренко, Г. Ягодін та ін.). На думку вчених, процес професійного самовизначення складається з розвитку самосвідомості й реалізації духовних і фізичних можливостей суб'єкта, формування системи ціннісних орієнтацій, моделювання свого майбутнього, проектування адекватних професійних намірів, планів і перспектив, створення еталонів у вигляді ідеального образу фахівця (Г. Абрамова, Т. Бьюзен, П. Вайнцвайг, З. Зиглар та ін.). В педагогіці і психології накопичено достатній досвід у галузі теорії професійного самовизначення (С. Аскольдов, Р. Кіннер, Цж. Крумбольц, І. Мур, Ю. Поваренко, В. Розін, Дж. Холланд, С. Чистякова та ін.). Так, доведено, що професійне самовизначення зумовлюється фундаментальними життєвими установками, особистісним самовизначенням і є вибором, який здійснюється в результаті аналізу внутрішніх ресурсів особистості та співвіднесення їх з вимогами професії (Є. Бондаревська, Д. Белова, Г. Каган, Є. Климов та ін.).

Особливу увагу привертають роботи, в яких висвітлено особливості перебігу процесу ідентифікації особистості вчителів-початківців з професією (М. Ситнікова, Р. Касьонова та ін.), а також розвитку педагогічного потенціалу майбутнього вчителя музики і його самореалізації в період навчання (Г. Буреніна, В. Карташов, Г. Ципін та ін.). Дослідниками доведено, що професійне самовизначення майбутнього вчителя є основою його самоствердження і соціальної адаптації в суспільстві, а також наголошено на тому, що фахівець, який не володіє чіткою усвідомленою позицією щодо професійного вибору, не здатний до ефективного вирішення завдань освітнього процесу й до професійного самовдосконалення. В мистецько-педагогічній літературі найбільш переконливим (з нашої точки зору) є таке визначення даного поняття: «професійне самовизначення майбутнього вчителя музики є тривалим багатоступеневим динамічним процесом (а не поодиноким